

κυρίων βαθμίδων τοῦ πολιτισμοῦ, ἄς ἕκαστος λαὸς ἀναγκαιῶς πρέπει ν' ἀνέλθῃ, ὅπως ἀναρριχηθῆ εἶτα εἰς ὑψηλοτέρας.

Παρά τινι λαῶ τοῦ Ἰρανικοῦ ὀροπεδίου ἡ τιμὴ μιᾶς παρθένου ἀνέρχεται εἰς 18 μέχρις 144 (ἦτοι 8 ἐπὶ 18) ἀγελάδων διὰ τὰς χήρας πληρώνουσι μόνον τὸ ἡμισυ τῆς τιμῆς ταύτης. Ἀλλαχοῦ τῆς Ἀσίας ὅμως πληρώνουσι διὰ μὲν τὸ κοράσιον συνήθως πέντε καμήλους, ἐν ᾧ διὰ μίαν νέαν χήραν πολλάκις πενήτην καμήλους μέχρις ἑκατόν. Παρά τινι τῶν ἡμιαγρίων τῆς Ρωσίας λαῶν ὁ πενθερὸς δίδει τὴν κόρην του εἰς τὸν γαμβρὸν ἀντὶ δέκα μέχρι πενήτην καμήλων παρ' ἄλλῳ δ' ἐπίσης ἐν Ρωσίᾳ κατοικοῦντι τὰ μὲν ἰσχνὰ κοράσια τιμῶνται ἀντὶ πέντε μόνον βουβλίων, ἐν ᾧ τὰ παχέα πολλάκις ἀντὶ 25 βουβλίων — ἕνεκα τοῦ δριμύος ψύχους ὡς φαίνεται. Παρὰ τοῖς Ἀραβί τοῦ Σινᾶ ἀγοράζονται αἱ νέμφαι συνήθως ἀντὶ 5 μέχρι 10 ταλλήρων, ἐνίοτε ὅμως ἀνέρχεται ἡ τιμὴ μέχρι 30 ταλλήρων αἱ χῆραι στοιχίζουσι μόνον τὸ ἡμισυ ἢ καὶ τὸ τρίτον τῆς τιμῆς ταύτης. Παρ' ἄλλοις Ἀραβί ἐπικρατεῖ τὸ ἔθος ὁ γαμβρὸς νὰ δίδῃ εἰς τὸν πενθερὸν του ἀντὶ τῆς νέμφης δῶρον συγκαίμενον ἐξ ἐνὸς τάπητος καὶ τινῶν μικρῶν κοσμημάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καταλέγεται καὶ ἀργυροῦς δακτύλιος, ὃν φοροῦσι κρεμάμενον ἀπὸ τῆς ῥινός. Παρὰ τοῖς Λάπωσιν ὁ ὑποψήφιος γαμβρὸς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐπισκέπτηται ἐπὶ ἔτη ὀλόκληρα τὸν μέλλοντα πενθερὸν του καὶ νὰ φέρῃ αὐτῷ πάντοτε οἰνόπνευμα καὶ καπνόν, μέχρις οὗ λάβῃ τὴν συναίνεσιν του. Ὁμοίαι ἔθιμα ἐπικρατοῦσι παρὰ πολλοῖς ἄλλοις λαοῖς. Παρὰ τοῖς πλείστοις δ' αὐτῶν ὁ γάμος διαλύεται καὶ ἡ πληρωθεῖσα τιμὴ ἐπιστρέφεται εἰς τὸν γαμβρὸν, ἐὰν ἡ νέμφη δὲν εἶναι παρθένα. Ἐνίοτε ὡς φαίνεται ἐξ ἐνὸς τοῦλάχιστον τῶν παρατεθέντων παραδειγμάτων, αἱ χῆραι προτιμῶνται τῶν παρθένων, ἄλλοτε δὲ — καὶ τοῦτο εἶναι τὸ περιεργότατον — προτιμῶνται ἐκ τῶν κορῶν ὅσαι πρὸ τοῦ γάμου τῶν ἡδὴ ἐγένοντο μητέρες. Περὶ τῶν Ἑλλήνων ἀγνοοῦμεν ἐὰν ἐδίδον σημασίαν τινὰ εἰς τὰς διαφορὰς ταύτας, ἀπίθανον ὅμως δὲν εἶναι τὸ πρᾶγμα.

Αἱ τιμαὶ θὰ φανῶσιν ἴσως πολλάκις γελοῖαι, εἶναι ὅμως πάντοτε ἀνάλογοι τῆς οικονομικῆς καταστάσεως ἑκάστου λαοῦ. Παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν τόπον νομίσματος ἐπέιχον συνήθως οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα· θέσατε λοιπὸν δέκα, εἴκοσι ἢ πλείονας βούς ἀντὶ μιᾶς κόρης ἐλευθέρης ἢ ἀνάλογον ἀριθμὸν προβάτων καὶ ὑποθέτω δὲν θὰ σφάλητε πολύ. Ἐν τῇ Ὀδυσσεῖ λέγεται, ὡς ἀνεφέρομεν ἤδη, ὅτι ὁ Λαέρτης ἠγόρασε μίαν δούλην νέαν καὶ ὠραίαν ἀντὶ εἴκοσι βοῶν τῶν ἐλευθέρων ἡ τιμὴ θὰ ἦτο τότε

ἀναμφιβόλως πολὺ μεγαλειτέρα. Εἰς ἀρχαιότερας ὅμως ἐποχὰς αἱ τιμαὶ ἦσαν φυσικῶς μικρότεραι. Ὅπως δὴποτε ὁ ἀνήρ ἠναγκάζετο πολλάκις ἢ νὰ δώσῃ ἄπασαν τὴν περιουσίαν του, ὅπως ἀγοράσῃ τὴν γυναῖκα, καὶ καταστραφῆ οἰκονομικῶς, ἢ νὰ μείνῃ ἄγαμος.

[Ἔπεται συνέχεια].

X. ΤΣΟΥΝΤΑΣ

ΤΟ ΒΟΤΑΝΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον)

Ἀνατρέξωμεν τρία ἔτη πρὸς τὰ ὀπίσω.

Ἦτο βροχερὰ νύξ τοῦ Ὀκτωβρίου. Ὁ Γιαννιὸς εἰκοσαετῆς τότε καὶ νεώτατος τῶν ἀδελφῶν ἐφύλαττε τὸ ποιμνιον τοῦ πατρός. Περὶ τὴν δειλὴν ἢ μῆτηρ ἐκόμισεν ἐντὸς τράστου κωπὸν ἐξ ἀραβοσίτου ἄρτον καὶ πρασίνας ἐλαίας. Νῦν δ' ἐνῶ ἡ φθινοπωρινὴ βροχὴ ἀψοφητὴ λούει τὴν σκοτεινὴν φύσιν, ὁ νεαρὸς ποιμὴν ὑπὸ φρυγανόπλεκτον καλύβην ἐν τῷ ποιμνιοστασίῳ κεκλιμένος ἐπὶ τῆς κάπας του, κόπτει διὰ μαχαιριδίου φύλλα καπνοῦ, ὑπὸ τὸ γλίσχρον φῶς καιομένων κώνων πεύκης. Παρὰ τοῦς πόδας αὐτοῦ βέγγει ἐξηπλωμένος ὁ μαῦρος ποιμενικὸς κύων Ἀχμέτ, ἐγγὺς δ' ἐπὶ ἀγκαλίδος φρυγάνων κατὰκειται τὸ μακρὸν ἀλβανικὸν ὄπλον τοῦ ποιμένου.

Πρὸ τῆς ἀνοικτῆς θύρας τῆς καλύβης τὰ αἰγοπρόβατα, κεκλεισμένα ἐν τῷ περιφράκτῳ χώρῳ, ζητοῦσιν ἄσυλον ὑπὸ ταπεινὴν φρυγανοσκεπὴ σκιαδά καὶ συνθλίβονται καὶ βελάζουσι βρεχόμενα.

Τὸ ποιμνιοστάσιον τοῦ γέροντος Καρανικοῦ ἔκειτο οὐχὶ μακρὰν τῆς ἀκτῆς πρὸς τὰς κλιτύας τῶν βουνῶν, εἰς θέσιν ὅπου κολπίσκον τινὰ ἐσχημάτιζεν ἡ κοιλὰς εἰσχωροῦσα ὀμαλὴ μεταξύ δύο γηλόφων. Τὸ μέρος ἦτο ὑπὴνεμον, καταλληλότατον πρὸς διαχείμασιν ποιμνίου, περιζήτητον χειμαδῶ.

Ὁ Γιαννιὸς συνέθλιβεν ἤδη ἐντὸς σιγαροχάρτου τὸν καπνόν, ὅτε ὁ ἠσύχως καθεύδων Ἀχμέτ ἠνωρθώθη αἰφνης γογγύζων καὶ ὤρησεν ἐξω ὑλακτῶν. Ὁ χωρικός καταλιπὼν τὸ σιγάρον ἤρπασε τὸ ὄπλον, ἀνήγειρε τὴν σφύραν καὶ ἔρπων ὠλισθήσῃ πρὸς τὴν θύραν. Ἠγνόει ἔτι τὴν αἰτίαν τῶν ὑλακῶν τοῦ κυνός· δὲν ἦτο ἀδύνατος ἢ ἐπιδρομὴ ζωοκλεπτῶν καὶ ὁ φρόνιμος νεανίας δὲν ἠθέλησε νὰ προβάλλῃ ὄρθον τὸ σῶμά του καὶ φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς πυρᾶς.

Ἄλλ' αἱ κραυγαὶ ἄς ἤκουσεν ἐξῶθεν ἐρχομέ-

νας και μεμιγμένες μετὰ τῶν ὑλακῶν καθησύνασαν αὐτόν.

— Χριστιανοί, χριστιανοί, κράξ' τε τὸ σκυλὶ θὰ μᾶς ξεσχίση...

Καὶ ἐπλατάγουν λίθοι ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς γῆς, ριπτόμενοι βεβαίως πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ φοβεροῦ μολοσσοῦ.

Ὁ ποιμὴν ἐσύριξε καὶ ὁ εὐπειθὴς φύλαξ καίπερ γογγύζων ἔσπευσε νὰ ὀπισθοχωρήσῃ.

— Τί εἶστε καὶ τί θέλετε μεσ' ἑς τὴ μαύρη νύχτα; ἠρώτησεν ὁ Γιαννιὸς βαινῶν μετὰ τινος περισκέψεως πρὸς τὸν φράκτην.

Οἱ ἐν τῷ σκότει ἐξησκημένοι ὀφθαλμοὶ τοῦ διεκρινον δύο σκυιάς οὐχὶ μακρὰν ὑπὸ τὰς πεύκας.

— Ὅτι ἤρθαμε μὲ βάρκα ἀπὸ πέρα· ξένοι ἤμαστε, τὸν τόπο δὲν τον ξέρουμε. Εἶδαμε φῶς κ' ἤρθαμε ἑς τὰ τυφλὰ κατὰ δῶ νὰ παγγιάσουμε ὡς νὰ φέξῃ.

Ὁ λαλῶν οὕτω ἦτο ἀνὴρ, εἶχε δὲ τι τὸ ξενίζον ἢ προφορὰ αὐτοῦ· οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ἢ ὁ γνωστὸς ἤδη ἡμῖν Γυφτοκάβουρας. Ὁ χωρικὸς ἐνόησεν εὐθὺς ὅτι οἱ νεήλυδες ἦσαν πλάνητες Ἀθιγγανοὶ φυγόντες ἢ διωχθέντες ἐκ Θεσσαλίας. Τόση δ' ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἀγρόταις ἀποστροφὴ πρὸς τὰ ἀνέστια ταῦτα ὄντα, ὥστε ὁ Ἕλλην ποιμὴν ὁ ἐπὶ φιλοξενίᾳ διακρινόμενος οὐδ' ἐκάλεσε τοὺς φυγάδας παρὰ τὴν πυρὰν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔστρεψε τὰ νῶτα περιφρονητικῶς καὶ ὀργίλως.

Ἡ φωνὴ τοῦ Ἀθιγγάνου ἐπανάλαβεν ἰκετευτικῇ.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονάῃ καὶ διπλὸ νὰ κάνῃ τὸ κοπάδι σου. Τὸ κορίτσι μου εἶν' ἀνήμπορο ἀπ' τὸ ἴγαλὸ, βρεμμένο ὡς τὰ κόκκαλα· δὸς μου δυὸ κούνους καὶ δυὸ ξερόκλαδα νὰ κάνω φωτιά κάτω ἀπὸ νὰ δέντρο...

Ὁ χωρικὸς ἔστη δισταζῶν ἐπὶ στιγμὴν καὶ ζύων τὸν αὐχένα·

— Φέρ' τὸ κορίτσι ἐδῶ ἑς τὴ φωτιά.

Ὁ Ἀθιγγανὸς δὲν ἀνέμενε δευτέραν πρόσκλησιν. Σύρων τὴν κόρην ἀπὸ τῆς χειρὸς ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν τοῦ φράκτου, ἀφ' ἧς ὁ Γιαννιὸς ἀπέσπα τοὺς ἐνθεσιμῶν κλάδους.

— Ὡρα καλὴ, παλληκάρη, ἀπὸ τὸν Θεὸ νὰ τῶν ῥης τὸ καλὸ ποῦ μᾶς κάνεις, εἶπεν ὁ μονόφθαλμος.

Ὁ ποιμὴν ἀπέπεμψε διὰ λακτίσματος τὸν κύνα, ὅστις παρεσκευάζετο εἰς νέαν κατὰ τῶν ἐπισκεπτῶν ἐπίθεσιν καὶ ἔρριπεν ἀγκαλίδα φρυγάνων εἰς τὴν πυρὰν, ἧτις ἀνέδωκεν εὐθὺς ζωηρὰν λάμψιν.

Ὁ Γυφτοκάβουρας ἀπέθηκε τὴν πάσχουσαν νεάνίδα παρὰ τὴν πυρὰν. Ἡ ταλαίπωρος ἦτο ἀληθῶς διάβροχος, τὰ κατερρακωμένα ἐνδύματα προσεκολλῶντο ὑγρὰ ἐπὶ τῶν μελῶν, κατὰ τοὺς ὤμους δὲ καὶ τοὺς βραχίονας διεφαίνοντο γυμναὶ αἱ σάρκες. Εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς βεβαρημένους, κλειστούς, καὶ ἀδυνατοῦσα νὰ κρατήσῃ

ὀρθὴν τὴν κεφαλὴν ἔκλινεν αὐτὴν κατὰ μικρὸν ἐπὶ ὀγκώδους λίθου ὡς ἐπὶ προσκεφαλαίου.

Ὁ ποιμὴν τέλος ἤναψε τὸ σιγάρον κατακλιθεὶς ἐν τῇ προτέρᾳ θέσει καὶ ἔρριπτε βλέμματα οὐχὶ ἀμιγῆ οἴκτου πρὸς τὴν δύστηνον νέαν, ἧς ἡ ὄψις εἶχε καταστῆ πρασινωπὴ ἐκ τῆς ὠχρότητος καὶ δύσμορφος ἐκ τῶν μορφοσμῶν τοῦ ἄλγους.

Ὁ δὲ Ἀθιγγανὸς ἀφαιρέσας τὸ ἀπὸ τοῦ ὤμου ἀνηρητημένον τράστον ἐκαθέσθη παρὰ τῷ χωρικῷ καὶ ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν ἄρτον, τυρὸν, ἰχθὺς παστούς καὶ τσίτσαρ εὐμεγέθη πλήρη οἴνου, ἐκάλεσε δὲ καὶ αὐτὸν νὰ συμμετάσχη τοῦ δείπνου. Ὁ Γιαννιὸς ἠθέλησεν ἐν ἀρχῇ ν' ἀποποιηθῆ· διενόηθη·

— Νὰ φάω ἀπ' τὰ χέρια ἐνὸς ἀβάφτιστου, ἐνὸς μαγαρισμένου γύφτου.

Ἄλλ' ἡ ὁσμὴ τῶν ἰχθύων ἦτο τόσον ὀρεκτικὴ, ὁ ἦχος τοῦ ἐν τῇ τσίτσα ἀνακινουμένου Θεσσαλικοῦ οἴνου τόσῳ γλυκύς. Ὁ βοσκὸς δὲν ἀντέσχεν εἰς τὸν πειρασμόν.

— Τὸ κρασί, τὰ ψάρια δὲν τᾶκαμεν ὁ Γύφτος, κ' ἂν τὰ φέρῃ αὐτός, ἀδιάφορο, εἶνε τοῦ Θεοῦ στάσιμο.

Καὶ σταυροκοπηθεὶς, ἵνα ἐξαγνίσῃ τὴν πρᾶξιν, συνεμερίσθη τοῦ ἀθιγγανικοῦ δείπνου.

Ἡ κόρη ἐκοιμάτο ρέγγουσα παρὰ τὴν πυρὰν.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δείπνου, ὁ μονόφθαλμος βραδέως μασσῶν διὰ τῶν νωδῶν αὐτοῦ σιαγόνων ἀφηγεῖτο πρὸς τὸν συνδαιτυμόνα τὰς ἐν Θεσσαλίᾳ περιπετείας αὐτοῦ καὶ τὸν λόγον τῆς φυγῆς.

Εἶχε κατασκευάσῃ σιδηρᾶς κιγκλίδας κατὰ παραγγελίαν ὀθωμανοῦ τινος προὔχοντος οἰκοδομοῦντος οἴκον. Ὁ ἀγαθὸς λάτρης τοῦ Προφήτου ἀφοῦ παρέλαβε καὶ ἐχρησιμοποίησε ταύτας ἠρνεῖτο νὰ πληρώσῃ τὸ ἀντίτιμον. Ὁ Ἀθιγγανὸς ἐνεκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὸν Καδῆν. Ἀπώλεσε δὲ φυσικῶ τῷ λόγῳ τὴν δίκην καὶ κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα. Καὶ ἐπειδὴ ἐθρήνει καὶ παρεπονεῖτο ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, ὁ μὲν ὄνος αὐτοῦ καὶ τὰ ἐργαλεῖα κατεσχέθησαν ἀπέναντι τῶν ὀφειλομένων ἐξόδων, αὐτὸς δ' ἐξεδιώχθη κακὸς κακῶς ὑπὸ τῶν ζαπτιέδων ὡς ταραξίας καὶ ἀλήτης. Νῦν ἀπομείνας ἄνευ ἐργαλείων καὶ ἄνευ πόρων ζωῆς, ἐσκόπει ἅμα τῇ αὐγῇ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ χωρίον Βασιλικόν, ὅπου ἦν ἐγκατεστημένος παλαιὸς τις σύντροφος ἐν τῇ τέχνῃ, ἵνα ζητήσῃ τὴν ἀρωγὴν αὐτοῦ.

Μετ' οὐ πολὺ καὶ ὁ Ἀθιγγανὸς ἀπεκοιμήθη συσπειρωθεὶς ἐντὸς τῶν ὑγρῶν ῥακῶν του. Ἄλλ' ὁ ποιμὴν πάντοτε δυσπιστῶν πρὸς τὴν ἐπὶ κακουργίᾳ διάσημον φυλὴν τῶν Ἀθιγγάνων, ἀφοῦ ἐζωογόνησε διὰ νέαν κλάδων πεύκης τὴν πυρὰν, ἤναψε καὶ δεύτερον σιγάρον μὲ τὴν πρόθεσιν ν' ἀγρυπνήσῃ. Ἄλλ' ὁ κάματος τῆς ἡμέρας καὶ ὁ Θεσσαλικὸς οἶνος κατέβαλον αὐτόν...

Ἄρπυιισθεις ἐν προδήλῳ ταραχῇ, περιστρέφε τὸ βλέμμα τρίβων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδε τὸν μονόφθαλμον καθήμενον πλησίον τῆς κόρης του καὶ τρίβοντα διὰ τῶν δακτύλων τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους αὐτῆς. Ἡ πυρὰ ἐξέπνεε ἐπὶ τῆς τέφρας αὐτῆς· ἀπὸ τῆς θύρας ἐχύνετο τὸ θολὸν φέγγος νεφελώδους ἡϋς· τὸ ποιμνιον ἐξῶ ἐθορύβει. Ὁ ποιμὴν ἔβηξε καὶ ὁ Ἀθιγγανὸς ἐστράφη πρὸς αὐτόν, ἐνῶ ἡ κόρη ἤνοιγε τέλος τὰ βλέφαρα.

— Καλὴ ἡμέρα;

— Καλὴ σου ἡμέρα· τί πολεμᾷς αὐτοῦ; γιατροσοφεύεις τὸ κορίτσι;

— Μὴ ἄλοφι νὰ πάρῃ δύναμι γιὰ τὸ δρόμο. Ἐφεξε καὶ θὰ ξεκινᾷμε.

Ἡ ἄλοφι αὕτη ἦτο ἀληθῶς δραστηκωτάτη. Ἡ κόρη ἐτάνυσε τὰ μέλη, ἀνηγέρθη ἄνευ κόπου καὶ αἱ τελευταῖαι τῆς πυρᾶς ἀναλαμπαὶ ἐφώτισαν τὴν ἀναζωογονηθεῖσαν ὄψιν καὶ κατωπρίσθησαν ἐντὸς τῶν μεγάλων ὀφθαλμῶν αὐτῆς.

Ὁ Γιαννιὸς ἐξεπλάγη ἐπὶ τῇ μεταμορφώσει ταύτης, ἦν ἐν τῇ ἀπλότῃ αὐτοῦ ἀπέδωκεν εἰς μαγείας τοῦ ἀθιγγάνου.

Οἱ ξενιζόμενοι ἀνεχώρησαν ἀκολουθήσαντες τὴν ὑπὸ τοῦ χωρικοῦ ὑποδειχθεῖσαν διὰ τοῦ δάσους ἀτραπὸν. Ὁ μονόφθαλμος καὶ πάλιν ἀπεχαιρέτισεν εὐχαριστῶν καὶ εὐχόμενος ἡ κόρη δὲν εἶπε λέξιν.

— Κἄπου θὰ ματασμιζομε μὲ τὸ καλὸ.

— Μόνον τὰ βουνὰ δὲν σμίγουνε, ἀπεκρίνατο ὁ νεανίας.

Δὲν ἔβρεχε πλέον. Τὰ πρόβατα ἐξεληθόντα τοῦ φράκτου προσέκυπτον λείχοντα τὴν ὑγρὰν πόαν, αἱ αἰγες ὀρθούμεναι ἐτίνασσαν τοὺς διαβρόχους θάμνους.

Ὁ ποιμὴν καταλιπὼν τὸ ποιμνιον ἐλεύθερον εἰς βοσκὴν ἐπανήρχετο εἰς τὴν καλύβην αὐτοῦ ἀναζητῶν τὸν λησμονηθέντα καπνόν.

Ἄλλὰ μόλις ἔκλινε τὴν κεφαλὴν, ἵνα εἰσέλθῃ διὰ τῆς ταπεινῆς θύρας, ὡπισθοχώρησεν ἐντρομος· αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ διεστάλησαν, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὠρθώθησαν. Τὸ βλέμμα προσήλου ἀπλαγῆς ἐπὶ πράγματος τινὸς σαλευομένου, κυλιομένου ἐν τῇ καλύβῃ. Καὶ τί ἦτο τοῦτο; Οὐδὲν ἄλλο ἢ σακκίον δεδεμένον, ὕπερ ἐνεθυμῆτο ὅτι εἶχεν ἰδῆ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ἀθιγγανίδος. Ἐκεῖνη λοιπὸν τὸ εἶχε λησμονήσῃ φεύγουσα. Καὶ τὸ σακκίον αὐτὸ τὸ ρυπαρὸν, τὸ καννάβινον, εἶχε λάβῃ ζωὴν καὶ ἐπερίπατει...

*Ὡ τῆς φοβερᾶς μαγείας!

Ὁ κύων ἤττον δεισιδαίμων τοῦ κυρίου του ὤρμησεν ὑλακτῶν καὶ ἤρπασεν διὰ τῶν ὀδόντων τὸ πανίον. Ἄλλ' εὐθὺς ἀπέρριψεν αὐτὸ καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν οὐρλίζων, μικροῦ δεῖν ἀνατρέ-

ψας τὸν ποιμένα, ὅστις παρηκολούθει μετ' αὐξούσης φρίκης τὰ συμβαίνοντα.

Ἀπὸ τὸ σακκίον, ὅπερ εἶχον σχίσῃ οἱ ὀδόντες τοῦ μολοσσοῦ, προέβαλεν εὐμήκης πολυστικτὸς ὄφεις, καὶ μετ' αὐτὸν δεύτερος μικρότερος, καὶ τρίτος καὶ δύο τελευταῖοι.

Ὁ Γιαννιὸς συνελθὼν ἐκ τοῦ τρόμου καὶ πεισθεις ὅτι οὐχὶ ὑπερφυσικόν τι ὄν, ἀλλ' εἶδεχθῆ ἔρπετὰ ἦσαν πρὸ αὐτοῦ, ἔσυρε τὸ γιαταγάνιον ἀπὸ τῆς ζώνης καὶ μετὰ θαυμαστῆς εὐστροφίας ἐπιπεσῶν κατεκερμάτισε σπαθίζων τοὺς τέσσαρας ὄφεις. Μόνον εἰς ἐκ τῶν μικροτάτων διέφυγε κρυβείς ὑπὸ τὰ φρύγανα.

Ὁ ποιμὴν ἀνεθεμάτιζε νῦν τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐφιλοξένησε τοὺς πλάνητας ἐν τῇ καλύβῃ.

Ποῖος ξέρει ἐὰν δὲν φέρει κακὸ τὸ ποδαρικό τους ἔς τὴν στάνη!.. Τὴν κόλασι ἔμπασα ἐδῶ χωρὶς νὰ θέλω!..

Καὶ φοβούμενος τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς ἐπὶ τῇ ἐλαφρότῃ ταύτῃ, ἀπεφάσισε ν' ἀποκρύψῃ πᾶν τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν φιλοξενίαν τῶν Ἀθιγγάνων, νὰ καπνίσῃ δὲ διὰ λιθάνου τὸν τόπον καὶ νὰ βάνῃ δι' ἀγιάσματος, ὅπως ἀποκαθάρῃ ἀπὸ πάσης διαβολικῆς ἐπιδράσεως.

Δ'

Βάσκανοι ὀφθαλμοί.

Μῆνες παρῆλθον ἔκτοτε καὶ ὁ ποιμὴν ἂν δὲν εἶχεν ἐντελῶς λησμονήσῃ, ἀλλὰ σπανίως ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην τὰ κατὰ τὴν φιλοξενίαν τῶν Ἀθιγγάνων.

Εἶχεν ἤδη λήξῃ ὁ χειμὼν μὲ τὰς βροχερὰς καὶ χιονώδεις ἡμέρας, μὲ τὰς ἀτελευταίους νύκτας. Οἱ ἀγροὶ ἐχλόαζον, τὰ δένδρα ἤνθουν, τὰ πτηνὰ ὑπὸ τοῦ Φοῖβου θαλπόμενα ἔμελλον χαιρετισμοὺς πρὸς τὸ ἔαρ. Τὰ δάση ἐσκιοῦντο, τῶν βυακίων τὰ ὕδατα στεριεύοντα βαθμηδὸν ἐκελάρυσον ἀκαταλήπτως ἐπὶ τῶν χαλίκων.

*Ἀρρητὸς τις χαρὰ, ἀγνεία, νεότης ἠπλοῦντο ἐπὶ τὴν ἀγῆρω φύσιν. Μετὰ τὴν χειμερινὴν δοκιμασίαν ἐξήρχετο διὰ μυριοστὴν φορὰν ἀλώβητος, ἄσπιλος, ὅπως τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας, ἀνελάμβανε τὴν θείαν παρθενίαν, ὡς ἡ Ἥρα ἀπὸ τῆς πηγῆς τῆς Κανάθου...

Ὁ Γιαννιὸς δὲν διήρχετο νῦν τὰς ἡμέρας μεμονωμένος μακρὰν τοῦ χωρίου, τὰς νύκτας κλεισμένος ἐν τῷ ποιμνιοστασίῳ. Ὁδῆγει τὸ ποιμνιον τοῦ πατρὸς ἀνά τὰ δάση καὶ ἐγγὺς τῶν καλλιεργημένων ἀγρῶν, ἐστάθμευε τὴν μεσημβρίαν ὑπὸ τὰς πλατάνους παρὰ τὸ ρέον ὕδωρ, καὶ συχνὰ ἐπεσκέπτετο τὸν πατρικὸν οἶκον ἢ ἔτερπε διὰ τῆς φλογέρας τὰς χωρικὰς, αἵτινες ἤρχοντο νὰ πλύνωσιν εἰς τὸν ποταμὸν.

Ὁ νεαρὸς ποιμὴν εἶχε κρυπτόν τινα πόνον, καὶ τὸν πόνον αὐτὸν ἐξεδήλου διὰ τῶν περιπα-

θῶν ἤχων τοῦ αὐλοῦ. Μετὰ τέσσαρας μῆνας ὤφειλε νὰ καταλίπη τοὺς προσφιλεῖς αὐτοὺς τόπους. Μετὰ τέσσαρας μῆνας ὤφειλε νὰ χωρισθῆ ἀπὸ τῶν γονέων, ἀπὸ τοῦ πιστοῦ Ἀγμέτ, ἀπὸ τοῦ ποιμνίου οὐ τὰς αἰγας καὶ τὰ πρόβατα ἐγνώριζεν ἕκαστον ἐκ τῆς μορφῆς, ἐκ τῆς φωνῆς. Καὶ θὰ ἀντήλλασσε τὴν ἐλευθέραν αὐτὴν ζωὴν τῶν δασῶν πρὸς τὸν ὑπόδουλον βίον τοῦ στρατῶνος. Ὁ Γιαννιὸς Καρανῖκος εἶχε κληρωθῆ στρατεύσιμος.

Ἦτο παραμονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τὴν δ' ἐπιούσαν πανηγύριν μεγάλην ἐτέλει τὸ γειτονικὸν χωρίον. Ἀγριοβοτάνι ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ χωρικοῦ ναῖσκου. Ἡ οἰκογένεια Καρανῖκου εἶχεν ἐκεῖ συγγενεῖς ἀποκατεστημένους καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Γιαννιοῦ, ἡ εὐσαρκος κυρὰ Βάσσω, εἶπεν ἀφ' ἐσπέρας πρὸς τὸν σύζυγον :

— Ταχινὸ θὰ πάω ἡγὼ μὲ τὰ πράγματα ν' ἄρθῃ κι' ὁ Γιαννιὸς ἔς τὴ θεῖά του.

— Καλὰ τὸ στοχάσθηκες, γυναῖκα, σὰν σικλετισμένο εἶνε τὸ παιδί, νάρθῃ μὴ ψύχα νὰ ξεσκάσῃ ἔς τὸ πανηγύρι.

Ὁ Γιαννιὸς ἐλούσθη, ἐνεδύθη τὰ ἑορτάσιμα ἐνδύματα καὶ ἠκολούθησεν εἰς τὴν πανηγύριν τὸν πατέρα καὶ τὸν πρεσβύτερον ἀδελφὸν Φωκίωνα.

Τὸ ὄνομα τοῦ τιμιωτάτου τῶν Ἀθηναίων εἶχε δώσῃ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Καρανῖκου ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ δημοδιδάσκαλος ἐν Ἐπρωχωρίῳ. Φωκίων δ' ἦτο ὁ δευτερότοκος· ὁ πρωτότοκος ἐκαλεῖτο Λουκάς καὶ ἦτο νενυμφευμένος καὶ ἰσάγαμπος παρὰ τῷ πενθερῷ αὐτοῦ ἐν τῷ χωρίῳ Βυστρίτζα. Ὁ Καρανῖκος εἶχε καὶ μοναχοκόρην πρεσβυτέραν τοῦ Γιαννιοῦ καὶ ἀποκατεστημένην κάλλιστα ἐν τῷ χωρίῳ Κρυνερίτῃ.

Σημειωτέον ὅτι οἱ χωρικοὶ σπανίως νυμφεύονται ἐν τῷ γενεθλίῳ αὐτῶν τόπῳ, τοῦτο δὲ διότι πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου εἶνε συνδεδεμένοι διὰ δεσμῶν συγγενικῶν, οἵτινες καὶ ἂν μέχρι συμπεθερίας παραλυθῶσι, πάλιν εἶνε κώλυμα γάμου παρὰ τοῖς ἀγρόταις.

Ὁ λευκογένειος Καρανῖκος ἔππευσε τὴν ἐγκυμονοῦσαν λευκὴν φορβάδα, ἣν θωπευτικῶς ἐκάλει Νύφη καὶ οἱ δύο υἱοὶ εἶποντο πεζοί.

Τὸ Ἀγριοβοτάνι ἀπέιχε μίαν ὄραν τὸ πολὺ, ἡ δὲ ὁδὸς ἦν ὁμαλὴ διὰ τῶν καλλιεργημένων ἀγρῶν μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Βρύσα καὶ τῆς κλιτύος τῶν δασωδῶν βουνῶν διήκουσα. Συνήνητησαν καὶ ἄλλους χωρικοὺς εἰς τὴν πανηγύριν πορευομένους ἐκ γειτονικῶν χωρίων. Ἀφικόμενοι δὲ διηυθύνθησαν πάντες ἐν ὁμίλῳ πρὸς τὸν ναῖσκον κείμενον ὑπὸ συστάδα μεγίστων πτελεῶν καὶ παρέμειναν ὑπὸ τὴν σκιὰν ἀκρωόμενοι τῆς θείας λειτουργίας. Ἐκεῖ συνήνητησαν τὴν θεῖαν Πρασκευήν, ἥτις μετ' ἀνυποκρίτου χαρᾶς ὑπέδεξατο αὐτοὺς καὶ ὠδήγησεν εἰς τὸν ἡντρεπι-

σμένον οἶκον. Καὶ ἤλθον καὶ ἄλλοι καὶ ἤρχισαν τὰ κεράσματα τῆς βραχῆς διὰ τοῦ ἐκ κασσιτέρου παγουρίου, καὶ κατηναλώθησαν αἱ θερμαὶ τηγανίται τῆς θείας Πρασκευῆς. Καὶ ἔπειτα ἐπίσκεψις εἰς τὸν κουμπάρον ἐδῶ, χαιρετισμὸς εἰς τὸν συμπέθερον ἐκεῖ καὶ χειραψαίαι καὶ φιλήματα καὶ ὅλα αὐτὰ ἀρδευόμενα διὰ δαψιλοῦς βραχῆς ἢ τσιπουρίτου.

Ὅμιλοι ἀθροίζονται παρὰ τὰς θύρας τῶν οἰκῶν καὶ συζητήσεις ἄρχονται περὶ τῶν γεννημάτων, ἔστιν ὅτε καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν τῆς ἐπαρχίας.

Ἐν τῷ μεταξὺ αἱ γυναῖκες παρασκευάζουσι τὰ ἐδέσματα ἐντὸς λεβήτων καὶ χυτρῶν εὐμεγέθων, καὶ αἱ χαμηλοβλεποῦσαι καὶ σιγαλοπερπάτητοι κόραι παρέρχονται αἰδημόνως πρὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκτελοῦσαι τῶν γονέων τὰ θελήματα, καὶ τρίβουσι τανυόμενα ὑπὸ τῶν κνημῶν τὰ περικέντητα ὑποκάμισα καὶ κωδωνίζουσι οἱ ἀργυροὶ κόσμοι τοῦ μετώπου καὶ τοῦ τραχήλου.

Ὁ σύζυγος τῆς θείας Πρασκευῆς, ἐκ τῶν ἐγκρίτων οἰκοκυραίων, ἐφιλοξένει δεκάδα χωρικῶν, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ τινα ἔμπορον ἐκ Ἐπρωχωρίου ἐλθόντα χάριν ψηφροθηρίας, καθότι ἐμελλε νὰ ἐκτεθῆ ὡς δήμαρχος κατὰ τὰς ἐπικειμένης δημοτικᾶς ἐκλογᾶς.

Ἐνῶ λοιπὸν οἱ συνδαιτυμόνες ἔλειχον τὰ ὅσα σεβασμίαις αἰγῶν, ἦν ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἶχεν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῶν ταλαιπωριῶν τῆς γεροντικῆς ἡλικίας, ὁ μνηστήρ τῆς δημαρχίας ἐκήρυττε τὸν λόγον τῆς δημοτικῆς ἀναμορφώσεως. Καὶ τί δὲν θὰ ἔκαμνεν ἂν οἱ ἔντιμοι συμπολιταὶ ἐτίμων αὐτὸν διὰ τῆς ψήφου των; Ἡ γῆ τοῦ Ἐπρωχωρίου, ἥτις ἀδικεῖται τόσον ὑπὸ τοῦ ὀνόματος, ὅπερ ἀτόπως ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ διαθρέχοντος αὐτὴν ποταμοῦ Ἐπριαῖ, ἡ γῆ τοῦ Ἐπρωχωρίου θὰ καθίστατο ἐπίγειος παράδεισος. Ὁ ὑποψήφιος ἐθεβαίου τοὺς χωρικοὺς ὅτι ὄχι μόνον ὁδοὶ ἀμαξιτοὶ θὰ ἀνοιχθῶσι διὰ τῶν βουνῶν καὶ τῶν φαράγγων, ὄχι μόνον σχολεῖα τέλεια θὰ ἰδρυσθῶσι ἐν ἐκάστῳ χωρίῳ, ὄχι μόνον μηχαναὶ θεριστικαὶ τοῦ δήμου θὰ ἐκτελῶσι ἀκόπως καὶ δωρεὰν τὸν θερισμὸν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς εἶχε δηλώσῃ πρὸς τὸν ἔντιμον ὑπήκοον αὐτοῦ, ὅτι θὰ ἤρχετο νὰ κτίσῃ ἀνάκτορον ἐν Ἐπρωχωρίῳ ἐπὶ τῆς δημαρχίας του.

Καὶ οἱ χωρικοὶ ἠτένιζον αὐτὸν δῆθεν θαυμάζοντες καὶ ἀνεφώνουν:

— Ἐτσι εἶ!

— Μωρὲ μίλα καλὰ, κύρ Παντελάκη!

Καὶ λάθρα ὠθοῦντο διὰ τοῦ ἀγκῶνος καὶ ἐμειδίαν ὑπὸ τὸν μύστακα.

Ὅταν δ' ὁ μικρόσωμος οἰκοδεσπότης, εὐθυμος καὶ πονηρὸς γέρον, προέπιεν εἰς ὑγείαν

τοῦ κύρ δημάρχου, ἡ εὐθυμία ἐκορυφώθη καὶ ὁ κύρ Παντελάκης ἠὲ χαρίστησε δι' ἀξιοπρεποῦς λογυδρίου τοὺς δημότας.

Ἄλλ' ἔξω ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ χωρίου ἤχησεν ὀξύκυλος καὶ ἔδουπησε τὸ τύμπανον· οἱ χωρικοὶ ἀφῆκαν τὸν κύρ Παντελάκην μόνον ἠμιλοῦντα κατ' ἰδίαν μετὰ τοῦ οἰκοδεσπότη καὶ ἔσπευσαν εἰς τὸν χορόν.

Ὁ Γιαννῖος προηγείτο. Ἦτο ἑλαφρὸς, καὶ ἐφημιζέτο ὡς χορευτῆς· ἔσπευδε λοιπὸν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἄλυσιν τοῦ συρτοῦ. Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς του, ὅτε πλησιάσας πρὸς τὸν αὐλητὴν, τὸν *καρμουζάρην*, ὅπως καλοῦσιν αὐτὸν οἱ χωρικοί, ἀνεγνώρισε τὸν Γυφτοκάβουραν.

Ὁ Ἀθίγγανος ἦτο εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένος, ἐφόρει κοινὴν χωρικὴν ἐνδυμασίαν, καὶ μὲν παλαιὰν καὶ οὐχὶ ἀμέμπτου καθαριότητος, ἀλλ' ὀπωσδήποτε πολὺ ὑπερτέραν τῆς βασιλικῆς περιβολῆς, ἣν ἔφερε τὴν νύκτα ἐκείνην τοῦ Ὀκτωβρίου. Καὶ αὐτὸς ἀνεγνώρισε τὸν φιλοξενον ποιμένα καὶ ἐχαίρεισε καμμύσας τὸν μόνον ὀφθαλμὸν καὶ ταπεινώσας τὸν ὀξύκυλον.

Ὁ νέος χωρικός δυσηρεστήθη ἐπὶ τῇ νέᾳ συναντήσῃ. Ὅχι μόνον ἐφοβήθη μὴ ὁ μονόφθαλμος κάμῃ λόγον περὶ τῆς ἐν τῷ ποιμνιοστασίῳ φιλοξενίας, ἀλλὰ καὶ ἐρρίγησε πάλιν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσῃ τοῦ κινουμένου σκκίου καὶ τῶν πέντε ὄψεων, οὓς εἶχεν ἀκουσίως φιλοξενήσῃ κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην. Ἦρξατο τοῦ χοροῦ μετ' ἀθυμίας, μολίς ἐκίνει ἀνευ ῥυθμοῦ, ἀνευ χάριτος, τοὺς πόδας. Ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἡ ὀρεξίς αὐτοῦ ἐξήφθη καὶ ὅταν πολλοὶ ἤρχισαν νὰ κράζωσιν

— Ὁ Γιαννῖος νὰ σύρῃ τὸν χορό, ὁ Γιαννῖος νὰ πάῃ μπροστά! ἡ φιλοτιμία τοῦ νεανίου ἐξήφθη. Ἦσαν τόσαι λιγεραὶ αἵτινες θὰ τὸν ἐθύμαζον ἐκεῖ, τόσοι λεβέντηδες, οἵτινες θὰ τὸν ἐφθόνουν.

Ποτὲ δὲν ἐχώρευσε μετὰ τόσης τέχνης! Κρατούμενος διὰ τῆς ἀνυψωμένης ἀριστερᾶς χειρὸς ἀπὸ τὸ μανδύλιον τοῦ παραστάτου ἐστρέφετο ὡς ἄτρακτος ἐπὶ τοῦ δεξιῦ ποδός, ἐταπεινοῦτο πρὸς τὴν γῆν καὶ ἀνετινάσσετο ἐπάνω, ἔτυπτε τὸ χῶμα διὰ τῆς παλάμης καὶ ἐκροτάλει τοὺς δακτύλους εἰς τὸν ἀέρα. Καὶ ὁ μονόφθαλμος αὐλητῆς ἐκ τοῦ συνεγγυς προπορευόμενος καὶ κινῶν ἄνω καὶ κάτω τοῦ αὐλοῦ τὸ στόμιον κατὰ τὸν ῥυθμὸν ἤρπαζε τὰ πρὸς τιμὴν τοῦ δεξιῦ χορευτοῦ ῥιπτόμενα φιλοδωρήματα.

Ἐν τῇ μέθῃ τοῦ χοροῦ ὁ νέος χωρικός ἔβλεπε τὰ πάντα συγκυχυμένα καὶ στροβιλιζόντα περὶ αὐτόν. Ἄλλ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἀκίνητων ὅπως ἀναλάβῃ δύναμιν πρὸς τεχνικωτάτην τιὰ στροφὴν συνήντησε προσηλωμένους ἐπ' αὐτοῦ δύο λάμποντας ὀφθαλμούς ἐν τῷ ἠμίῳ τῶν θεατῶν... Ἦσθάνθη τι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὡς

κτύπημα κοπάνου καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς παρασύρας καὶ τὸν παρ' αὐτῷ χορεύοντα.

Εὐθὺς συνῆλθεν ἐκ τῆς ζάλης, ἀλλὰ βάρος ἀκατάληπτον ἐπέζεε τοὺς ὤμους αὐτοῦ καὶ ἔτρεμον τὰ γόνατά του. Κατησχυμένος ἀπῆλθε τοῦ χοροῦ καὶ ἐκλείσθη ἐν τῷ οἴκῳ τῆς θείας Παρασκευῆς. Τὴν δ' ἐσπέραν, ἅμα ἐπανελθὼν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, κατελήθη ὑπὸ βίγους καὶ πυρετοῦ. Καὶ ἡ μήτηρ μὴ δυναμένη ἄλλως νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀναίτιον πτώσιν καὶ τὴν αἰφνιδίαν ἀσθένειαν τοῦ υἱοῦ ἀπέδιδε τὰ πάντα εἰς βασκανίαν.

— Μοῦ τὸ βάσκαναν τὸ παιδί ἀπάνω 'ς τὸ χορό του, ἔλεγε καὶ ἐποίει παντοίους ἐξορισμούς, καπνίζουσα αὐτὸν διὰ ζαχάρους καὶ μωσχοκαρύων, ψελλίζουσα μυστηριώδεις καὶ ἀκαταλήπτους φράσεις.

Ὁ ταλαίπωρος ποιμὴν ἀκούων τῆς μητρὸς τοὺς λόγους ἐν τῇ ζάλῃ τοῦ πυρετοῦ καὶ ἀναπολῶν τοὺς δύο ἐκείνους ὀφθαλμούς, οὓς συνήντησε διὰ τοῦ βλέμματος ἐφ' ἑαυτοῦ προσηλωμένους, μίαν στιγμὴν πρὶν ἢ λιπόψυχος καταπέσῃ, δὲν ἀμφέβαλλεν ὅτι ἦτο βασκανίας θῦμα. Καὶ ἦσθάνετο ἀκόμη τὰ βλέμματα ἐκεῖνα ἐπίμονα, ἀπλανῆ, κατατρυπῶντα τὰ ὀστά, κατατρώγοντα τὰς σάρκας του...

Καὶ ἐν τῇ παρακρούσει ταύτῃ τῶν φρενῶν ἰδέα τις αἴφνης φωτεινὴ διήλθε τὸ ἐσκοτισμένον λογικόν του. Ἀπέριψε τὸ βαρὺ κάλυμμα καὶ ἀνετινάχθη ἔντρομος.

Οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι ὀφθαλμοὶ!.. Τὰ λαμπρὰ ἐκεῖνα βλέμματα!..

— Ἡ Τσιγγάνα! ἐγρύλλισε τρίζων τοὺς ὀδόντας καὶ καταπεσὼν βαρὺς ἐκάλυψε διὰ τῆς τσέργας τὴν κεφαλὴν.

Οἱ ἄλλοι ἐν τῷ οἴκῳ ἐνόμιζον ὅτι παρελάλει.

Ε'

Ἡ ἀγορὰ τῆς Κυριακῆς

Ἡ ἀσθένεια τοῦ Γιαννῖου, εἴτε ἐκ βασκανίας προήρχετο εἴτε ἐξ ἄλλης τινὸς ἀφορμῆς, δὲν παρετάθη ἐπὶ πολὺ. Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ νεαρὸς ποιμὴν ὠδήγει πάλιν τὸ ποιμνιον τοῦ πατρός. Ἄλλ' ἡ ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου ἐντύπωσις οὐ μόνον δὲν ἐξηλείφετο ἀπὸ τῆς μνήμης αὐτοῦ διὰ τοῦ χρόνου, ἀλλὰ καὶ ἐνεδυναμοῦτο.

Πολλάκις κατὰ τὰς εὐώδεις τοῦ ἔαρος νύκτας, ἐνῶ ἠγρύπνει ὑπὸ τοὺς μαρμαίροντας ἀστέρους καὶ ἀλλοφρονῶν προσπένιζε σκιερὸν τινα θάμνον, ἐνόμιζεν ὅτι διεστέλλοντο αἴφνης ἀσφορητὶ οἱ κλώνες αὐτοῦ καὶ δύο ὀφθαλμοί, τῶν οὐρανίων φωστήρων λαμπρότεροι, προσῆλθον ἐπ' αὐτοῦ θάσκανον βλέμμα. Καὶ ὁ ποιμὴν ἐρρίγει καὶ ἐκλείει τὰ βλέφαρα, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαμπον, ἔλαμπον

πάντοτε ἀπειλητικοὶ ἄμα καὶ εὐμενεῖς, ἀπωθούντες καὶ ἔλκοντες.

Καὶ ποτε ἐν τῇ μαγικῇ τῆς μεσημβρίας ὥρα κλινῶν πρὸς κρυσταλλῶδες ὕδωρ ὅπως νύφη τὴν μορφήν, κατωπτρίσατο ἐν τῷ νάματι ἐκεῖνῳ, ὅπερ ἐχρύσουν τοῦ ἡλίου αἱ ἀκτῖνες, τὰ ἄσβεστα, τὰ γοητεύοντα ὄμματα τῆς Ἀθιγγανίδος. Καὶ ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὴν μορφήν ὅπως ἀποφύγη τὴν γοητείαν.

Ἐν τῇ ἐρημίᾳ τὰ αἰσθήματα ἅπαξ ριζούμενα αὐξάνουσι καὶ μεγεθύνονται ὡς τὰ μεμονωμένα δένδρα τοῦ βουνοῦ. Τὸ αἶσθημα ὅπερ ἤρξατο ἀπλοῦν τὰς ρίζας αὐτοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ χωρικοῦ ἦτο παράδοξον ὅπως ὁ σπόρος ἐξ οὐ ἐγεννήθη. Ἦτο αἶσθημα διφυές, ἀποστροφῆς ἄμα καὶ ἐπιθυμίας, καὶ ἀνεδίδεν ὡς καρπὸν τὴν ἀπόφασιν: νὰ ἐπανιδῇ τὴν Ζευφύραν.

Διὰ ποίας σειρᾶς συλλογισμῶν ἤγετο πρὸς τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ νεανίας;

Διὰ σειρᾶς φυσικωτάτης:

Τί τὸν ἐτυράννει; τί τὸν ἐβασάνιζε; Τὸ ἄγνωστον. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ἐρευνηθῇ τὸ ἄγνωστον τοῦτο, νὰ πεισθῇ ἂν ἀληθῶς εἶνε ὁποῖον τὸ ἐφαντάζετο ἢ μὴ ἐκ τῆς ἀποστάσεως παρουσιάζετο ὑπὸ τοιαύτην τερατώδη μορφήν.

Οὕτω τὰ παιδιὰ ἐν τῷ σκιδώφωτι τοῦ κοιτῶνος πτοούμενα ὑπὸ πελωρίας σκιάς ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐζωγραφημένης, ἀφ' ἑνὸς μὲν πτήσουσιν ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς κλίνης, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἀθούνται ὑπὸ ἀκαταμαχῆτου περιεργίας νὰ προβάλωσι τὴν κεφαλὴν, ὅπως πεισθῶσι τέλος ἂν ἡ σκιά ἐκεῖνη εἶνε μαῦρός τις γίγας ἢ τῆς μητρὸς ἢ ἀνηρητημένη ἐσθῆς. Πόσον δ' ὁμοιάζουσι πρὸς παιδιὰ οἱ ἔλληνες ἀγρόται, προκειμένου περὶ προλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν, εἶνε γνωστὸν τοῖς πᾶσιν.

Ἐκολακεύετο δὲ ἡ φιλοτιμία τοῦ χωρικοῦ πιστεύοντος ὅτι ἀξίως καὶ ἀνδρικῶς ἔπραττεν οὕτω, προβαίνων μετὰ θάρρους πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἀντὶ νὰ στρέψῃ δειλῶς τὰ νῶτα.

— Γιὰ μιὰ παλιοκατσιβέλα ἐκεῖ, μιὰ κουρελοτσιγγάνα θὰ βάνω ἔννοια 'ς τὸ νοῦ μου; Κάνει μάγια; Καὶ τὸ λοιπὸν γιατί δὲν μαγεύει καὶ τὰ κουρελόπανά της νὰ τὰ ξεκαινουργώσῃ; Μονάχα 'ςέ μένα βάλθηκε νὰ κἀνῃ μάγια, γιατί δὲν κάνει τάχα κ' ἄλλωνῶν; Πῶς μ' ἐτήραξε τὴν ὥρα ποῦσερνα τὸ χορό; Ὅλοι μ' ἐτήρασαν... Καὶ νὰ ἦτον πάλι βάσκαμμα ἢ ζαλάδα ἀπ' τὰ κρασιὰ καὶ τὰ ρακιά;

Ὁ Γιαννιὸς διανοεῖτο ὅλα ταῦτα ὅπως ἐπιρρώση ἑαυτὸν εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως. Ἄλλὰ καὶ πάλιν ἐδίσταζεν, ἐδειλία δὲ δεισιδαίμων ἀγρότης. Ἐως οὐ ἡ Τύχη, ἡ τυφλὴ ὁδηγὸς ὄλων ἡμῶν τῶν μὴ τυφλῶν, ἔτεινεν ἀρωγὸν χεῖρα καὶ πρὸς τὸν ἐνδοιάζοντα νεανίαν.

[Ἐπεταί συνέχεια]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Η ΕΝ ΚΟΡΣΙΚΗΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ

Συνέχεια: ἴδε προηγούμενον φύλλον.

Θ'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΔΙΑΚΚΙΩ: ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΑΥΤΗΣ ΑΠΟΙΚΙΑΣ.

Διοικητὴς Διακκίου, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἦτο ὁ Σαλβατῶρ Σχουαρκιαφίκος, ὁ ὁποῖος λίαν εὐμενῶς καὶ εὐπροσηγόρως ὑπεδέχθη τοὺς ἐκεῖ πρόσφυγας Ἑλληνας. Ὁ ἄρχων οὗτος, τῇ διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεώς του, ἐπρότεινεν εἰς τοὺς Ἑλληνας, ἐὰν ἤθελον, ν' ἀσπασθῶσι τὴν στρατιωτικὴν τέχνην. Ἄλλ' οἱ Ἑλληνες ἀπήντησαν ὅτι ἐπρωτίμων νὰ καλλιεργοῦν τὴν γῆν διὰ νὰ προμηθεύουν ταῖς οἰκογενεαῖς των τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα· καί, κατὰ συνέπειαν, ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Παομίαν. Ὁ ἄρχων οὗτος, ὅταν ἤκουσε τὴν ἀπόφασιν των ταύτην, τοῖς εἶπεν ὅτι ἡ ἐπάνοδος εἰς Παομίαν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐκείνου ἀναθρασμοῦ, ἦτο πράγμα δύσκολον καὶ ἀδύνατον· ὅτι εἶχε διαταγὴν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν του νὰ τοὺς καταγράψῃ στρατιώτας πρὸς φύλαξιν τῆς πόλεως τοῦ Διακκίου· καὶ ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐν Παομίᾳ ζημίας των καὶ τὴν συντήρησιν τῶν οἰκογενειῶν των, ἡ γενουνησιακὴ Κυβέρνησις ἀνεδέχετο τὴν ἀποζημίωσιν ταύτην καὶ τὰς δαπάνας πρὸς συντήρησιν τῶν οἰκογενειῶν των. Οἱ Ἑλληνες δὲ, μὴ δυνάμενοι νὰ πράξωσιν ἄλλως, ἠσπάσθησαν τὸν στρατιωτικὸν βίον, ὡς χωροφύλακες τῆς πόλεως τοῦ Διακκίου.

Εὐθύς λοιπὸν ὁ Διοικητὴς τοῦ Διακκίου διώρισεν ἐκ τῶν Ἑλλήνων τούτων, κατὰ τὸν παπᾶ-Νικόλαον, ἑκατοντάρχους, *τενέτηδες, φλαμπουρέους, σαργέντες καὶ καπουραλέους*, καὶ τοῖς προσδιώρισε τὸν ἐπὶ τούτῳ μισθὸν των. Ὡσαύτως δὲ δι' ἕκαστον ἄτομον τῶν ἑλληνικῶν γυναικοπαίδων (γέροντας, γυναῖκας καὶ παιδιὰ) ὠρίσθησαν δύο ἄσπρα καθ' ἑκάστην.

Ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις τοῦ Δημαρχείου τῶν Καρυῶν, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἀπαντῶνται οἱ ἐξῆς τίτλοι: *ἀτριουτάντες, κάπος, καπετάνος, κομισάριος, κολονέλος, τενέτηδες, σαργέντες, μαργιόρες* κλπ. Πολλὰ δὲ ἔγγραφα καὶ κατὰστιχα, σωζόμενα ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἐν Διακκίῳ οἰκογενείας τῶν Στεφανοπούλων Κομνηνῶν, ἀναφέρουσι καὶ μαρτυροῦσι πολλὰ πράγματα ἀφορῶντα τὴν νεάν ταύτην ζωὴν τῆς ἐν Κορσικῇ ἑλληνικῆς ἀποικίας. Ὡσαύτως δ' ὁ La Ville Heurnois ἐν τῇ ἀνωνύμφῳ ἱστορίᾳ του, σελ. 285, λέγει ὅτι ἐσχηματίσθησαν τρία ἑλληνικὰ τάγματα ὑπὸ τοὺς ἀρχη-